

до безоплатної правової допомоги осіб, які мають на неї конституційне право. Виконання відповідних заходів відбуватиметься поетапно протягом 2012-2018 рр. [8, с. 12].

Таким чином, у системі прав і свобод людини і громадянина право кожної людини на правову допомогу займає важливе місце. Кожна держава, виходячи з виняткової значущості цього права для створення системи ефективних гарантій прав людини, має надійно забезпечувати вищезазначене право.

1. Прут Ю. Інститут правової допомоги в цивільному судочинстві: цивільно-процесуальні особливості реалізації / Ю. Прут // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 3. - С. 54-58.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лист. 1950 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1427600-03>.

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 груд. 1966 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

4. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник. — 2014. — № 19. — Ст. 583).

5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року (в редакції від 07.01.2018 р.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 1530.

6. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02 черв. 2011 р. (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 51. — Ст. 577.

7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 року // Офіційний вісник України. — 2012. — № 62.

8. Вишневецький А. В. Закон України «Про безоплатну правову допомогу»: основні положення та підходи до впровадження / А. В. Вишневецький // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2012. — № 3. — С. 5-13.

Карпенко Роман Валерійович
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУБ'ЄКТИ ВІДНОСИН БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Україна є демократичною, соціальною та правовою державою, і не лише тому, що це закріплено в ст. 1 Конституції України, а й тому,

що людина, її життя і здоров'я стали найважливішими орієнтирами стратегічного курсу розвитку сучасного українського суспільства. Сучасна ситуація характеризується наявністю економічної нестабільності, коливанням курсу національної валюти, плюралізмом політичних поглядів, динамічним змінням законодавчої бази, а також військовими діями на Сході країни, з огляду на що правова допомога з боку держави як гаранта реалізації конституційних прав є особливо значущою. Водночас не кожна особа може дозволити собі реалізувати право на висококваліфіковану платну правову консультацію. Саме тому було прийнято відповідний Закон України «Про безоплатну правову допомогу», де закладено правові засади щодо здійснення безоплатної правової допомоги найменш захищеним верствам населення. Попри зазначене, не втрачає актуальності низка практичних питань щодо процесу адвокатської діяльності.

Чи всі без винятку суб'єкти мають право на отримання такої безоплатної правової допомоги? Хто має право на кваліфіковане надання такої допомоги? Саме цим зумовлене обрання зазначеної проблематики для її подальшого наукового осмислення. Таким чином, метою нашого наукового дослідження є характеристика суб'єктів надання та суб'єктів отримання безоплатної правової допомоги в Україні. Для досягнення зазначеної мети необхідно виконати такі завдання: визначити поняття правової допомоги та її видів відповідно до чинного законодавства України; охарактеризувати коло суб'єктів надання безоплатної правової допомоги; виокремити види правової допомоги, визначити коло суб'єктів, яким її може бути надано; засновуючись на викладеному матеріалі сформулювати висновки. Також важливим є визначення методологічної теоретичної бази статті. Отже, у процесі здійснення аналізу стану розроблення проблеми, системного узагальнення теоретичних та практичних знань за основу було взято напрацювання О. А. Банчука, Є. Ю. Бови, Т. В. Варфоломеєвої, Л. Г. Глуценка, Л. В. Іванцової, К. С. Пащенко, Д. М. Сірош, М. В. Стаматіної та ін..

Як влучно зазначає Д. М. Сірош, право на правову допомогу надано Конституцією України (ч. 1 ст. 59), Законом України «Про судоустрій та статус суддів» (ч. 1 ст. 10). Підтвердженням такого положення є відповідне тлумачення Конституційного Суду України, у якому закріплено, що зазначене право є гарантованою можливістю фізичної особи отримати юридичні (правові) послуги [1, с. 102; 2; 3; 4]. Це право визнано одним з невід'ємних прав людини, оскільки його

здійснення не може залежати від статусу особи та характеру правовідносин, які виникають під час їхньої реалізації. Вибір суб'єкта правовідносин щодо надання безоплатної правової допомоги залежить від волі особи, яка бажає її отримати. Таким чином, у правовій системі України на нормативному рівні сформовано цілісну систему гарантій, однією з яких є правове забезпечення розвитку та гідного рівня існування особи, реалізація якої відбувається переважно у формі правових відносин.

Попередній аналіз поняття, видів та змісту правової допомоги як окремого виду правової роботи дозволяє детально охарактеризувати суб'єктивну складову правових відносин, у процесі здійснення яких така допомога надається. Зокрема, варто виокремити суб'єктів, які надають правову допомогу, й тих, яким таку допомогу надають. Відповідно до ст. 8 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», а також Конституції України суб'єктами права на безоплатну первинну правову допомогу є всі особи, які перебувають під юрисдикцією України, тобто громадяни України, апатриди, біженці, іноземці. Щодо суб'єктів отримання вторинної правової допомоги за ст. 14 цього Закону існують певні обмеження. Отже, суб'єктами отримання вторинної правової допомоги можуть бути лише: 1) особи, які перебувають під юрисдикцією України, якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий за суму прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого за Законом України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення; інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб, – на всі види правових послуг; 2) діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, які перебувають у складних життєвих обставинах або постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, – на всі види правових послуг; 3) особи, до яких застосовано адміністративне затримання; 4) особи, до яких застосовано адміністративний арешт; 5) особи, які, відповідно до положень кримінального процесуального законодавства, вважаються затриманими; 6) особи, стосовно яких обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою; 7) особи, у кримінальних провадженнях стосовно яких, відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, захисник залучається слідчим, прокурором,

слідчим суддею чи судом для здійснення захисту за призначенням або проведення окремої процесуальної дії, а також особи, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або обмеження волі [5].

Таким чином, на основі аналізу нормативної бази можна висноувати, що наявна законодавча база передбачає надання кожній особі, яка перебуває на території України, гарантоване право на безоплатну правову допомогу. Можна стверджувати, що в Україні наявні правові засади для функціонування та розвитку інституту безоплатної правової допомоги, надання якої набуває двох форм: первинної та вторинної. Відмітною рисою цих видів є особливості доступу до правосуддя та коло суб'єктів, які реалізують своє право на отримання такої допомоги. Наприклад, на первинну правову допомогу може розраховувати будь-яка особа, котра перебуває на території України, а на вторинну – значно вужче та вичерпне коло отримувачів правової допомоги. Окрім суб'єктів, які мають право на отримання безоплатної правової допомоги, варто виокремлювати й інших осіб – надавачів такої допомоги. Ними можуть бути органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи приватного права, спеціалізовані установи (первинна правова допомога), центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги та адвокати, внесені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Однак у процесі поглибленого аналізу чинного законодавства стає зрозуміло, що лише адвокати як особи з відповідним досвідом, знаннями та повноваженнями мають право на надання висококваліфікованої, якісної як первинної, так і вторинної правової допомоги.

1. Сірош Д. М. Фінансування витрат на безоплатну правову допомогу в судочинстві України [Електронний ресурс] / Д. М. Сірош // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 2. – С. 102–106. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_2_22. – Назва з екрана.

2. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

3. Про судоустрій та статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України від 2 черв. 2011 р. № 3460-VI. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov>.

4. Про офіційне тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича від 16 листоп. 2000 р. № 13-рп/2000. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov>.

5. Про безоплатну правову допомогу [Електронний ресурс] : Закон України від 7

лип. 2010 р. № 2453-VI. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.u>

6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10. – № 11–12. – № 13. – Ст. 88.

7. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492.

8. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 лип. 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 37. – Ст. 446.

9. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 6 листоп. 1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56

Кононець Віта Петрівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної
діяльності Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ЦЕНТРИ НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

На сьогоднішній день в усіх куточках України діє 551 точка доступу до безоплатної правової допомоги. Станом на 2018 рік 880 тисяч українців звернулися до наших центрів та бюро за допомогою чи телефоном єдиного контакт – центру за консультацією. Сьогодні майже 8 000 000 українців мають право на отримання безоплатної правової допомоги»,

Оператори єдиного контактного-центру системи надання безоплатної правової допомоги (цілодобовий номер **0 800 213 103**) прийняли понад 156 тис. дзвінків.

На сьогоднішній день ми маємо багато скарг, на якість надання послуг державною виконавчою службою та повноважень, щодо реалізації державної політики у сфері примусового виконання покарань.

У процесі виконання державною виконавчою службою рішень судів та інших органів активну участь бере суд. Суди згідно з процесуальним законодавством розглядають скарги на рішення, дії чи без-